

A2-02-22. TERORISMUS

TERORISMUS

Místo možného výskytu

Terorismus je riziko, které může vést ke vzniku mimořádné události.

Jejich projevy zpravidla nelze časově a prostorově předvídat. Mohou se projevit kdekoliv na území Jm kraje, předpokládaná místa nejpravděpodobnějšího ohrožení jsou:

- místa a prostory s velkým soustředěním obyvatelstva, např. sportovní a kulturní akce, velká nákupní centra, nádraží, velké hotely, apod.,
- budovy orgánů státní správy, zejména s republikovou působností, samosprávy, soudy,
- významné objekty infrastruktury (vodárenská zařízení, rozvodny a vedení el. energie, plynárenská zařízení, apod.),
- letecká doprava.

Současný terorismus je mnohem nebezpečnější, než byly únosy a bombové atentáty charakteristické pro terorismus minulých let.

Zranění nebo usmrcení co největšího počtu obyvatelstva a vyvolání paniky lze dosáhnout nejsnáze použitím zbraní hromadného ničení:

- terorismus s použitím jaderných zbraní (použití taktických bojových hlavic jaderných prostředků, zvyšuje se trend obchodu s radioaktivním materiálem po celém světě),
- radiologický terorismus (použití improvizovaného jaderného prostředku - kombinace radioaktivních odpadů, např. plutonium, cesium, kobalt, atd. s klasickou trhavinou),
- terorismus s použitím chemických zbraní (je výhodnější než konvenční zbraně, nejznámější jsou yperit, sarin, soman, VX),
- biologický terorismus
 - úmyslné zneužití biologického prostředku k vyvolání onemocnění lidí nebo zvířat,
 - jeho hrozba je dnes ve srovnání s minulostí daleko větší - recepty na výrobu biologické zbraně jsou dostupné i na internetu, patogenní mikroorganismy lze vykultivovat v malém množství v téměř každé mikrobiologické laboratoři, avšak pouze málo laboratoří disponuje moderní technologií umožňující výrobu nebezpečných patogenů ve velkých kvantech a ve formě ultramalých částic nutných k následné aerosolizaci,
 - jejich toxicita mnohonásobně přesahuje nervové plyny,
 - největší hrozbou jsou pravé neštovice (variola), sněť slezinná (antrax) a mor. Každá z těchto tří látek použitá v aerosolu je charakterizována vysokou smrtností od 25% u neštovic do více než 85% u antraxu. Původci neštovic a antraxu prokazují další výhody – relativně snadnou výrobu ve velkých kvantech a značnou odolnost v nepříznivém vnějším prostředí,
 - mezi další agens patří botulotoxin, původci tularémie, vzátek, tyfu, chřipky a virových hemoragických horeček (viry Marburg, Lassa a Ebola).

V arsenálu současných teroristů jsou i další metody:

- nezákonné vměšování do letecké dopravy (nálož na palubě letadla nebo v odbavovací hale, únosy letadel),
- bombové atentáty,
- počítačový terorismus.

Pravděpodobnost výskytu

Terorismus není fenoménem poslední doby, ale v současnosti dochází k jeho rychlé globalizaci a nabývá fanatických forem. Jestliže ještě relativně nedávno byly cíle teroristických útoků lokalizovány jen do několika málo oblastí světa, dnes je zřejmé, že k teroristickému útoku může dojít kdekoliv a kdykoliv. Terorismus se stává neodmyslitelnou součástí našeho každodenního života.

Hrozba terorismu je zcela reálná, pravděpodobnost teroristického útoku na území Jm kraje je malá.

Rozsah a ohrožení v závislosti na čase a dalších podmínkách

Teroristický útok je v naprosté většině případů proveden zcela neočekávaně z hlediska času i místa, kdy nelze přijmout a realizovat preventivní opatření. To zvyšuje i možné následky. Rozsah a ohrožení při teroristickém útoku závisí zejména na způsobu útoku, použitém prostředku a jeho množství, místu útoku, klimatických podmínkách, včasné detekci použitého prostředku a nasazení sil a prostředků k zahájení záchranných a likvidačních prací.

Seznam dotčených obcí včetně přehledu počtu jejich obyvatel a seznam dotčených právnických osob a podnikajících fyzických osob zahrnutých do havarijního plánu

Nelze konkretizovat – teroristický útok může zasáhnout kteroukoliv část území Jm kraje.

Ohrožení obyvatelstva

Garanci účinné ochrany svého obyvatelstva před současným terorismem nemohou zabezpečit v dnešní době ani ekonomicky nejvyspělejší země.

Ohrožení obyvatelstva závisí na způsobu útoku a použitém prostředku:

- jaderný teroristický útok
 - bezprostřední a zprostředkované ohrožení zdraví a života osob účinky tlakové vlny, světelného a tepelného záření, pronikavé radiace a radioaktivního zamoření,
- chemický teroristický útok
 - bezprostřední ohrožení zdraví a života osob účinky jedovaté chemické látky,
 - zprostředkované ohrožení zdraví a života ze zamořeného životního prostředí, potravinových zdrojů,
- biologický teroristický útok
 - bezprostřední ohrožení zdraví a života účinky biologické látky,
- bombový atentát
 - zranění nebo usmrcení osob přímými účinky výbuchu, troskami z destrukce budov, druhotnými následky (požáry, úniky nebezpečných látek, zátopy),
- nepřímé ohrožení (ztížení životních podmínek) jako důsledek omezení až přerušení dodávky el. energie, plynu, tepla, zásobování, dopravy, telefonního spojení, poskytování lékařské služby první pomoci,
- úmrtí osob jako následek vzniklých epidemií,
- ohrožení života v důsledku paniky a trestné činnosti,
- psychický účinek hrozby teroristického útoku.

Předpokládané škody

Rozmezí škod při teroristickém útoku může být značné, závisí na způsobu útoku a použitém prostředku:

- poškození nebo zničení objektů,
- poškození nebo zničení energetických, plynárenských a vodárenských zařízení,
- narušení železničních tratí,

- kontaminace životního prostředí,
- narušení hrází vodních děl,
- následné škody z omezení nebo přerušení silniční i železniční dopravy, dodávky el. energie, plynu, vody,
- postupné narušení chodu veřejného života v důsledku rozsáhlých onemocnění nebo paniky,
- projevy vandalismu, vzrůstající kriminalita - případy rabování, radikalizace extrémních hnutí apod.

Předpokládané následky vyvolané mimořádnou událostí

- poškození nebo zničení objektů,
- ohrožení zdraví a života osob (přímé, epidemie),
- ohrožení zvířat,
- omezení nebo přerušení dodávky el. energie, plynu, vody (regulační stupně),
- omezení nebo přerušení silniční a železniční dopravy,
- omezení nebo přerušení zásobování,
- omezení poskytování zdravotní péče,
- výbuchy, požáry, úniky nebezpečných látek,
- kontaminace životního prostředí,
- nehody v silniční, železniční a letecké dopravě.

Zásady pro provedení záchranných a likvidačních prací

Teroristický útok může mít podle použitých způsobů a prostředků širokou škálu následků vyžadujících různý charakter záchranných a likvidačních prací. Pro jejich provedení platí přiměřeně zásady jako pro jiné mimořádné události s obdobnými následky.

Specifické postupy by bylo třeba uplatnit v případech jaderného, biologického a chemického terorismu.

Pro tyto případy jsou zpracovány typové činnosti složek IZS, které jsou u jednotlivých dotčených složek k dispozici

- v případě události s podezřením na teroristický útok vysoce rizikovými a rizikovými biologickými agens a toxiny,
- v případě mimořádné události způsobené použitím radiologické zbraně.

Koordinovaný postup základních a ostatních složek IZS v místě zásahu a řízení jejich součinnosti podle zákona č. 239/2000 Sb. provádí:

- velitel zásahu (§ 19, odst. 1),
- starosta příslušné obce s rozšířenou působností (§13, písm. a),
- hejtman kraje (§ 11, písm. c).

Předpokládané množství sil a prostředků pro záchranné a likvidační práce

Závisí na:

- druhu teroristického útoku,
- rozloze postiženého území,
- počtu zraněných nebo ohrožených osob,
- hodnocení situace HZS, ZZS, Policií ČR, SÚJB, orgány hygienické a veterinární služby, ČD s.p., provozovateli inženýrských sítí (E.ON a.s., GasNet, s.r.o., vodárenské společnosti), orgány samosprávy, příp. dalšími dotčenými orgány státní správy.

Popis příslušné části struktury organizace havarijní připravenosti, včetně uvedení působnosti složek

Síly a prostředky, které je nutno vyrozumět a povolát:

Základní složky IZS

Hasičský záchranný sbor JHM, jednotky požární ochrany

- zajištění varování ohrožených osob v místě události,
- lokalizace a likvidace případných požárů,
- vyprošťování osob z trosek a závalů,
- odstraňování ohrožujících trosek,
- zajištění evakuace bezprostředně ohrožených osob,
- organizuje zjišťování a označování nebezpečných oblastí,
- provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření,
- případné převzetí velení v místě, zřízení štábu velitele zásahu, organizace součinnosti,
- další činnost podle vývoje situace.

Zdravotnická záchranná služba

- poskytnutí přednemocniční neodkladné péče postiženým osobám,
- případně další postup dle [Traumatologického plánu](#).

Policie ČR

- uzavření nesjízdných komunikací, zajištění regulace dopravy,
- uzavření ohrožené oblasti, pořádkové zabezpečení,
- podíl na varování a informování obyvatelstva,
- zajištění identifikace zemřelých osob.

Krizový štáb (vyčleněný orgán) obce, města, kraje

- organizace opatření přesahujících možnosti obce, města, správního obvodu ORP, složek IZS,
- koordinace záchranných a likvidačních prací,
- informování obyvatelstva a sdělovacích prostředků,

- další opatření podle vývoje situace.

Ostatní složky IZS, SaP

- E.ON, a.s. - odpojení rozvodných sítí a zařízení, obnova dodávky el. energie,
- Jihomoravská plynárenská, a.s. - odpojení rozvodů plynu, obnova dodávky plynu,
- vodárenské společnosti - dodávka pitné vody, obnova vodovodních sítí,
- Správa a údržba silnic Jm kraje - obnova sjízdnosti komunikací,
- Správa železnic, s.o. - obnova provozu na železničních tratích,
- technické služby měst a obcí - odstraňování následků teroristického útoku,
- městská policie - v součinnosti s Policií ČR realizace pořádkového a dopravního zajištění, střežení opuštěných bytů a důležitých objektů,
- Krajská hygienická stanice - hygienicko-epidemiologická opatření,
- Krajská veterinární správa - veterinární opatření,
- SÚJB, RC Brno - monitorování radiační situace, stanovení režimů,
- SÚJCHBO - monitorování radiační, chemické a biologické situace,
- síly a prostředky AČR - vyprošťování osob a vozidel, odstraňování trossek, dekontaminace, dodávka vody, základna humanitární pomoci,
- Svaz záchr. brigád kynologů - vyhledávání zavalených osob,
- ČČK, občanská sdružení - poskytnutí humanitární pomoci,
- pohřební služby - odvoz zemřelých osob,
- statik - posouzení stupně poškození budov, stanovení opatření na zajištění bezpečného provozu.

Popis využitelné části systému vyrozumění a varování v rámci organizace záchranných a likvidačních prací

Podle rozsahu mimořádné události bude v rámci organizace záchranných a likvidačních prací využíván:

- systém vyrozumění pro vyrozumění
 - potřebných sil a prostředků,
 - krizových štábů a dotčených orgánů státní správy, samosprávy, právnických a podnikajících fyzických osob,
- systém varování pro varování příp. informování obyvatelstva o situaci a opatřeních.

Vyrozumění základních i ostatních složek IZS a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků podle dokumentace IZS jsou povinna v případě potřeby zabezpečovat KOPIS IZS.

KOPIS IZS jsou dále oprávněna:

- povolávat a nasazovat síly a prostředky HZS, jednotek PO a dalších složek IZS podle poplachového plánu IZS nebo požadavků velitele zásahu, starosty ORP, hejtmana,
- provést při nebezpečí z prodlení varování obyvatelstva na ohroženém území, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

Varování obyvatelstva před hrozícím nebezpečím na ohroženém území zabezpečují:

- starosta obce,
- hasičský záchranný sbor kraje.

Vyrozumění a varování se provede místním rozhlasem, prostředky místní televizní kabelové sítě, varovacími sirénami a hromadným i informačními prostředky v souladu s dokumenty [C1. Plán vyrozumění](#) a [C3. Plán varování](#).

Možnosti asanace předpokládaných následků mimořádné události s uvedením odpovědnosti za provedení jednotlivých asanačních opatření

Asanaci následků teroristického útoku zabezpečí poškozená právnická nebo podnikající fyzická osoba podle pokynů příslušných správních úřadů nebo obcí. Zabezpečí rovněž zneškodnění odpadů, které vznikly v důsledku útoku i v důsledku jeho likvidace.

Odpovědnost za provedení asanace:

- silniční síť - Správa a údržba silnic JmK, obce,
- železniční síť - Správa železnic s.o. ,
- elektrická síť – E.ON Česká republika, a.s.,
- rozvody plynu - Jihomoravská plynárenská, a.s.,
- vodovodní síť - vodárenské společnosti, města, obce,
- obytné budovy, provozní výrobní objekty a společenská zařízení - vlastníci, správci
- dekontaminace - HZS JHM, SaP AČR, orgány hygienické a veterinární služby, SÚJCHBO, specializované právnické a podnikající fyzické osoby.